

РЕЦЕНЗИЈА
НА УЧЕБНИКОТ „МЕТОДИКА НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНАТА РАБОТА ПО
РАЗВОЈ НА КУЛТУРА НА ГОВОРОТ КАЈ ДЕЦАТА ОД 3 ДО 8 ГОДИНИ“ ОД
АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р КИРИЛ БАРБАРЕЕВ И М-Р ЕЛЕНА ТАШКОВА

Говорот претставува уникатен, автентичен и оригинален предзнак на човекот, резултат на синхронизацијата на „когнитивните/менталните механизми, принципи, структури и процеси“, кои овозможуваат појава на адекватна симболичка и говорна артикулација. Теоретските и емпириските проучувања на појавата и развојот на говорот биле во фокусот на широкиот психолошки спектар на научни дисциплини и области, како што се психологијата, развојната психологија, психолингвистиката, неуроллингвистиката, когнитивна психологија и други.

Денешното училиште е поставено пред нови предизвици кои налагаат редефинирање на голем број педагошко-психолошки, методско-дидактички постулати кои сигнализираат за нивната асинхроност со современите барања во нашата педагошка теорија и практика. Еден од нив е културата на говорот, односно методика на воспитно-образовната работа по развој на култура на говорот кај децата која бара нова педагошка стилизација и модернизација во согласност со новите современи трендови.

Учебникот „Методика на воспитно-образовната работа по развој на култура на говорот кај децата од 3 до 8 години“ претставува своевиден современ методско-дидактички обликуван концепт на педагошко-психолошки, методско-дидактички целини, кој се состои од 9 структурни делови кои сочинуваат една функционална целина.

Во учебникот со заслужено внимание се претставени две значајни структурни целини. Едната се однесува на *Раст и развој на детето од 3 до 8-годишна возраст и развој на говорот*, каде што се нагласува значењето на компонентите на развој (физички, когнитивен, емоционален, социјален и друг развој) во еден холистички пристап во кој доминира теориска и емпириска елаборација.

Вториот се однесува на *Развојот на говорот*, кој се набљудува низ емпириската аргументација на најпознатите теориски сфаќања на интелектуалниот развој на децата во теориите на Пијаже, Виготски, Брунер и други. Што се однесува до теоретската основа на трудот, посебно во еден од структурните делови се заснова на Пијажеовата предоперационална фаза на когнитивниот развој на децата и теоријата на Виготски за социјалните и културните влијанија врз развојот на говор кој не може да се разбере надвор од индивидуалното, социјалното и културното ниво. Но она што посебно го одвојува трудот со слични или идентични академски дела од оваа област е нагласувањето на теоријата на Ноам Чомски, кој ја актуелизира својата теорија за вродена универзална граматика, односно постоење на некој вид вродена способност за совладување на говорот (language acquisition device), „вродена структура“ во усвојување и учење на говорот и јазикот.

Авторите ја препознаа потребата на времето и со својот педагошки сензибилитет ја изложуваат нивната педагошка визија со која сакаат да воспостават современи педагошки обрасци во реализација на методиката на воспитно-образовната работа во развој на култура на говорот кај децата од 3 до 8 години во предучилишно воспитување и рана училишна возраст.

Во трудот се аналитички опсервирани и операционализирани основните поими и концепти кои се предмет на дескрипција, при што се воочува нивна јасна, оперативна и функционална дистинкција. Претставува ново педагошко библиографско освежување, бидејќи има силна тенденција за имплицитна и експлицитна интеграција во практичниот педагошки амбиент во детски градинки, предучилишно воспитување и рана училишна возраст.

Целокупната содржинска и структурна композиција на трудот кај корисниците (наставниците, родителите, студентите и други заинтересирани субјекти со сигурност ќе предизвикаат позитивни реакции, бидејќи има конзистентна и логичка структурна поврзаност.

Корисниците на овој труд од различни научни профили и компетенции од оваа област можат да уживаат во текстот, бидејќи методиката на културата на говор се набљудува и елаборира интердисциплинарно (не само монодисциплинарно) што укажува на тоа дека авторите имаат холистички пристап во структурирање и претставување на целокупниот содржински концепт.

Стилот на публикацијата поради нејзината методско-дидактичка и педагошко-психолошка методолошка инструктивност претставува нова појава (буква) во нашата педагошка азбука во областа на методиката воопшто. Може да се користи во секое време, место и амбиент, и дава можност за совладување на базични, но и проширени знаења од областа на методиката на културата на говорот во различни возрастни генерации.

На крајот, останува препораката за користење на овој учебник на сите кои им е важен професионалниот успех во оваа област, но и за оние кои имаат преокупација и амбиции да ја збогатат својата педагошка култура. Структурната композиција на трудот има динамичка карактеристика, тоа кај практичарите додатно ја зголемува нивната внатрешна мотивација за иновирање на нивната педагошка реалност во детски градинки, предучилишно воспитување и рана училишна возраст, нашите денешни училишта, а притоа да не ја изгубат нашата педагошка автентичност. Динамичката дијалогска интеракција со учебникот се реализира уште со првиот контакт, но продолжува и во остварување на педагошката иновативност во професионалниот развој на сегашните и потенцијалните наставници.

Корисниците треба да ги откријат или почувствуваат вистинските причини за појавата и развој на говорот на децата кои се движат во три интеракциски релации и тоа: генетската детерминација, социјалната стимулација и индивидуалната активација.

**Рецензент,
проф. д-р Љупчо Кеверески, с.р.**